

12 SERİ NO'LU KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	09.03.1963
Sıra no	12

18/2/1963 tarih ve 199 sayılı Kanunla, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 18, 19, 20, 21.24. 28. ve 41 inci maddeleriyle, aynı kanunun 192 sayılı kanunla madde 12, 13 ve 44 üncü maddeleri değiştirilmiş bulunmaktadır.

Bu değişiklik ve ilâvelere ve bunların tatbik şekline ait gerekli açıklamalar 5422 sayılı kanunun madde numaraları esas alınmak suretiyle aşağıda gösterilmiştir.

Madde 1 _ Bu madde ile vergi mevzuuna alınan mükellefler meyanında olup, C ve D bentlerinde yer alan kurumların tüzelkişiliği haiz olmamalarının da mümkün bulunduğu nazara alınarak, birinci fıkradaki "Tüzelkişilerin" kelimesi yerine "kurumların" kelimesi konulmuş, böylece madde, mezkûr mükelleflere ayrı tüzelkişilik verilmiş olup olmaması keyfiyetinin bunların mükellefiyetlerine tesir etmeyeceğini hükme bağlayan aynı kanunun 4 ve 5 inci maddelerine mütenazır ve uygun hale getirilmiştir.

Diğer taraftan, maddenin D bendinde, parantez içerisinde, bu kanunun tatbikatında cemaatlerin de tesis hükmünde olduğu tasrih edilmiştir. Çeşitli cemaatlere ait iktisadî işletmelerin de kurumlar vergisinin mevzuunda mütalâa olunması keyfiyeti 5422. sayılı kanunun ruh ve maksadına tamamen uygun olduğu halde, mezkûr kanunda bu hususta lâfzi bir sarahatın bulunmaması tatbikatta bazı tereddütlerin doğmasına sebep olmaktadır. Tedvin olunan hüküm ile, bu tereddütler bertaraf edilmiş olup, cemaatlere bağlı işletmelerin de gerekli şartları taşımaları halinde vergi mevzuunda mütalâa edilmesi gerekeceği sarahaten belirtilmiştir. Bir kamu idare ve müessesesi olmadıkları gibi dernek, tesis veya vakıf durumunda da olmayan ve "Cemaatler" olarak adlandırılan kuruluşlardan maksat, azınlık cemaati, kilise, mütevellî hey'eti, hahambaşılı, patrikhane, ekzarhane ve bunlara benzer sair teşekküllerdir. Şuna da işaret edelim ki yeni hüküm vergi mevzuuna müteallik olup, bunun, bu gibi teşekküllere ait işletmelere, kanunun muafiyet hükümlerine göre şimdiye kadar tanınmış bulunan muafiyetleri haleldar edici veya bundan sonra muafiyet verilmesine mani olucu bir mahiyeti olmadığı izahtan varestedir.

Maddenin son fıkrasında yapılan değişiklik tarım faaliyetlerinden elde edilen kazançların gelir vergisi mevzuuna alınmış olmasıyla ilgilidir. Kurum kazancının, gelir vergisi mevzuuna giren unsurlarından terekkep ettiği zikredilmek suretiyle, bu hüküm Gelir Vergisi Kanununun halihazır durumuna uygun hale getirilmiştir.

Madde 2 _ Maddedeki tek değişiklik "Ticaret Kanununun" ibaresinin "Türk Ticaret Kanununun" şekline getirilmesine taallük etmekte olup, 865 sayılı Ticaret Kanununun yerine kaim olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun adının madde metninde zikredilmesinden ibarettir. Sırf tenazuru sağlamaya matuf olan bu tadilat başkaca bir mana veya tatbikat değişikliğine delâlet etmemektedir.

Madde 3 _ Vergi mevzuuna alınan kooperatif şirketleri tayin eden bu maddede yapılan en önemli değişiklik yabancı kooperatif şirketlerin de vergi mevzuuna alınmış olmasına mütealliktir. Bu itibarla, istihlâk, istihsal, kredi, satış, yapı vesair namlarla kurulan yabancı kooperatif şirketlerin de, muafiyet hükümlerinden istifade etmedikleri takdirde, kurumlar vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bilindiği üzere, Türk Ticaret Kanununun 485 inci maddesinde kooperatif şirket, "Ortaklarının iktisadî menfaatlerini ve hususiyle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım ve kefalet sayesinde sağlayıp korumak maksadiyle bir ticaret unvanı altında kurulan değişir sermayeli bir şirket" olarak tarif edilmiş, ortakların şirket borçlarından dolayı mesuliyetinin müteselsil ve hudutsuz veya hudutsuz ve fakat koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile mütenasip yahut muayyen bir meblağ ile hudutlu olabileceği açıklanmıştır.

Belirtildiği gibi maddede, "..... aynı mahiyetteki yabancı kooperatif şirketler" den bahsedildiğine göre, yabancı bir şirketin kooperatif olup olmadığının tayininde Türk Ticaret Kanununun yukarıda zikredilen hükümleriyle vazolunan umumi kıstaslara istinat edilmesi lâzım gelir.

Diğer bir değişiklik 2 nci maddeye mütenazır olarak (Türk Ticaret Kanunu) deyiminin kullanılmış olmasıdır.

Madde 4 _ Maddedeki başka değişiklik 2 nci fıkraya verilen sarahatla ifade olunabilir. Elhakika, birinci fıkrada

